

**POLICIJOS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos
ir darbo ministerijai

I 2021-08-09
2021-08-09

Nr.
Nr. (18.6Mr-23)STAP-475,
Nr. 1G-10945

Kopija
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APSAUGOS NUO SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE
ĮSTATYMO PROJEKTO IR ĮSTATYMO ĮGYVENDINAMOJO TEISĖS AKTO
PROJEKTO DERINIMO**

Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas) pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtus ir pateiktus pakartotinai derinti Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo Nr. XI-1425 pakeitimo projektą (toliau – Įstatymo projektas), dėstomą nauja redakcija, ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 489 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ANK projektas) (toliau kartu – Projektai) ir teikia dėl jų pastabas ir pasiūlymus.

Pastabos (pasiūlymai) dėl Įstatymo projekto

1. Įstatymo projekto 4 straipsnio 8 dalies 2 punktą siūlome dėstyti taip: „Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo nustatyta tvarka neišduoda arba panaikina leidimą laikyti ar leidimą nešiotis ginklus arba paima ginklus iš pavojų keliančio asmens, iki apsaugos nuo smurto orderio galiojimo pabaigos.“

2. Nesutinkame su Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalies nuostata, kad policijos pareigūnas nedelsdamas raštu ar elektroninių ryšių priemonėmis pateikdamas informaciją apie skirtą apsaugos nuo smurto orderį turi nurodyti ne tik apsaugos nuo smurto orderio skyrimo datą ir laiką, bet ir atlikto smurto artimoje aplinkoje pavojaus rizikos vertinimo rezultatus. Pažymėtina, kad atlikto smurto artimoje aplinkoje pavojaus rizikos vertinimas – tai vidinės veiklos dokumentas, kuris neturėtų būti teikiamas kitoms institucijoms, dėl to jo pateikimas vertintinas kaip perteklinis.

3. Atsižvelgdami į tai, kad vykusiuose darbo susitikimuose dėl Įstatymo projekto nuostatų buvo sutarta, dėl ko konkrečiai būtinas smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens sutikimas, siūlome Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalies 4 punkto nuostatą dėstyti taip: „specializuotos kompleksinės pagalbos centrą, kuris privalo susisiekti su smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiu asmeniu ir jam pasiūlyti specializuotą kompleksinę pagalbą, jei jis sutinka ją gauti, bei atlikti pakartotinio smurto artimoje aplinkoje rizikos veiksnių vertinimą, jei smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantis asmuo bendradarbiauja su specializuotos kompleksinės pagalbos centru“.

4. Policijos departamentas ne kartą yra pažymėjęs, kad atitinkamų subjektų

informavimas (Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalies nuostatos), kalbant apie apsaugos nuo smurto orderio skyrimą, yra būtinas tik tuo atveju, jei buvo priimtas sprendimas jį skirti. Tais atvejais, kai jis nebus skirtas, tik smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantis asmuo turi būti informuotas apie apsaugos nuo smurto orderio neskyrimo apskundimo tvarką. Kitų subjektų informavimas šiuo atveju vertintinas kaip perteklinis. Atsižvelgdami į tai, nesutinkame su Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalies nuostata. Papildomai pažymime, kad atitinkamu policijos pareigūno sprendimu bus įforminamas tik sprendimas skirti apsaugos nuo smurto orderį (t. y. jei jis nebus skiriamas, atskiro sprendimo dėl apsaugos nuo smurto orderio neskyrimo nebus).

5. Pakartotinai teikiame pastabą dėl Įstatymo projekto 8 straipsnio 6 dalies nuostatos. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto 8 straipsnis nustato Apsaugos nuo smurto orderio skyrimą ir kitus su šios prevencinės apsaugos priemonės taikymu susijusius aspektus, Įstatymo projekto 8 straipsnio 6 dalyje brauktinas teiginys: „Smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančio asmens išskeldinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.“ Atitinkamai tikslintinas Įstatymo projekto aiškinamojo rašto 12 punktas.

6. Atsižvelgdami į šio rašto 3 punkte teiktą pasiūlymą, siūlome tikslinti Įstatymo projekto 8 straipsnio 7 dalies nuostatą.

7. Policijos departamentas nepritaria Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalyje ir 9 straipsnio 5 dalyje įtvirtintai nuostatai apsaugos nuo smurto orderio pratęsimo bei sprendimų dėl jo apskundimo klausimus nagrinėti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso tvarka. Policijos departamentas laikosi teiktos pozicijos, kad tokiu atveju nebus užtikrintas greitas ir efektyvus procesas smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens atžvilgiu, o atvirkščiai – atsiras nemažai papildomų griežtų procedūrinių reikalavimų, kurie pareikalaus tiek papildomo laiko, tiek ir žmogiškųjų išteklių.

8. Siūlome keisti Įstatymo projekto 8 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip: „Apylinkės teismas ne vėliau kaip per 24 valandas nuo policijos pareigūno kreipimosi dėl apsaugos nuo smurto orderio pratęsimo ir ne vėliau kaip iki 72 valandų apsaugos nuo smurto orderio galiojimo termino pabaigos rašytinio proceso tvarka priima sprendimą pratęsti apsaugos nuo smurto orderį smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančiam asmeniui (nurodo orderio galiojimo terminą, sąlygas, įpareigojimus) ar sprendimą jo nepratęsti. Apylinkės teismas policijos pareigūno sprendimą skirti apsaugos nuo smurto orderį 72 valandoms gali pratęsti iki 12 kalendorinių dienų. Smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančiam asmeniui skirtos apsaugos nuo smurto orderio taikymo terminas negali būti ilgesnis kaip 15 kalendorinių dienų. Jei apylinkės teismas nepratėsia apsaugos nuo smurto orderio termino, apsaugos nuo smurto orderio nenustoją galioti, kol nepasibaigs šio straipsnio 2 dalyje nurodytas apsaugos nuo smurto orderio terminas.“ Pažymėtina, kad apsaugos nuo smurto orderio pratęsimo klausimo nagrinėjimas žodinio proceso tvarka pareikalautų neproporcingai didelių laiko ir žmogiškųjų išteklių sąnaudų, smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančiam asmeniui vengiant dalyvauti procese, procesiniai sprendimai būtų nepriimami ir tai apsunkintų proceso greitumą (atsižvelgiant į trumpus terminus, ypač didelę riziką įžvelgiama savaitgaliais ir švenčių dienomis). Taip pat pabrėžtina, kad prognozuojamų pratęsimų skaičius – iki 7 000 atvejų per metus, tai labai didelis srautas ir net nedidelė dalis žodinių procesų lems reikšmingų resursų poreikį.

Akcentuotina, kad apsaugos nuo smurto orderio nepratėsimas neturėtų nutraukti Įstatymo projekto 2 dalyje apsaugos nuo smurto orderio galiojimo, nes nagrinėjamu atveju sprendžiamas apsaugos nuo smurto orderio pratęsimo, o ne nutraukimo klausimas.

9. Siūlome tikslinti Įstatymo projekto 8 straipsnio 14 dalį ir ją dėstyti taip: „Visais atvejais, kai pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl smurto artimoje aplinkoje ir paskirta bent viena kardomoji priemonė, Apsaugos nuo smurto orderio nustoja galioti.“ Pakartotinai pažymime, kad, pradėjus ikiteisminį tyrimą, procesas vyksta vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodekso

normomis ir šiuo atveju apsaugos nuo smurto orderio institutas, kaip prevencinė apsaugos priemonė, negali būti dubliuojamas su kitu procesu ir baudžiamojo proceso prievartos priemonėmis.

10. Atsižvelgdami į šio rašto 4 punkte teiktą pastabą, siūlome Įstatymo projekto 10 straipsnio 1 dalies 2 punktą dėstyti taip: „gauti iš policijos pareigūno informaciją apie skirtą apsaugos nuo smurto orderį (jo taikymo pradžią, pabaigą, įpareigojimus smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančiam asmeniui), arba apie apskundimo tvarką, kai smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančiam asmeniui nebus skirtas apsaugos nuo smurto orderis“.

11. Atsižvelgdami į Įstatymo projekto 11 straipsnio 1 punkto nuostatą (nustatytas informavimas apie apsaugos nuo smurto orderio skyrimo apskundimo tvarką), siūlome išbraukti Įstatymo projekto 11 straipsnio 6 punkto nuostatą kaip perteklinę.

12. Įstatymo projekto 12 straipsnio 6 dalį siūlome dėstyti taip: „Ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras, įtariamajam dėl smurto artimoje aplinkoje skyręs kardomąją priemonę arba inicijavęs jos skyrimą, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą dieną, elektroninių ryšių priemonėmis ar raštu apie priimtus sprendimus informuoja smurtą patyrusį asmenį ir (ar) vaiko atstovą pagal įstatymą (jei smurtą artimoje aplinkoje patiria vaikas) apie šios priemonės skyrimą, pakeitimą arba panaikinimą (nurodo priemonės pavadinimą, jos skyrimo datą ir galiojimo laikotarpį).“

13. Įstatymo projekto 13 straipsnio 1 dalyje be įvardijamos informacijos, kurią turi pateikti policijos pareigūnai smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiam asmeniui ar smurtą patyrusiam asmeniui, nustatoma (t. y. pateikiama nuoroda), kad šiems asmenims taip pat turi būti pateikta informacija, nurodyta 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 13 straipsnyje (Informacija, kuri turi būti pateikta, kai asmens duomenys renkami iš duomenų subjekto). Aptariamos Įstatymo projekto nuostatos dalis yra nauja ir nebuvo derinta ir (ar) aptarta su Policijos departamentu. Nėra aišku, kokia konkrečiai informacija turėtų būti pateikiama pagal Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 13 straipsnį (pažymėtina, kad jis gan platus).

Taip pat siūlome tikslinti Įstatymo projekto 13 straipsnio 1 dalies nuostatos pradžią ir dėstyti ją taip: „Reaguodami į pranešimą dėl smurto artimoje aplinkoje, policijos pareigūnai informuoja <...>“.

14. Atsižvelgdami į darbo susitikimuose dėl Įstatymo projekto nuostatų priimtus sprendimus, siūlome papildyti Įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalį, kad specializuotos kompleksinės pagalbos centrui taip pat pateikiama informacija, ar buvo skirtas apsaugos nuo smurto orderis (taikymo pradžia, pabaiga, taikomi įpareigojimai).

Policijos generalinio komisaro pavaduotojas

Arūnas Paulauskas